

VELMU-ohjelman uutiskirje 3/2020

Erikoinen vuosi myös maastotöissä

Tänä keväänä kenttätöiden aloitukseen liittyi poikkeuksellista epävarmuutta. Suunnitellut kartoitukset viivästyivät, kun koronatilanteen vuoksi kausityövoiman rekrytointeja ei voitu toteuttaa, ja ylipäänsä sukellusten turvallisuutta tartuntatilanteessa jouduttiin arvioimaan. Kankeasta keväästä huolimatta maastokausi on ollut monin tavoin onnistunut ja tietoa on saatu kerättyä paljon.

GTK aloitti maastotyöt jo toukokuussa viistokaikuluotaimella tehtävillä riuttojen ja hiekkasärkkien kartoituksilla Helsingin edustalla. Kartoituksissa löytyi kaksi hiekkasärkkökohdetta, joissa oli nostettu imuruoppaamalla runsaasti merihiekkaa luultavasti 60-70-luvuilla. Elokuussa vastaavia kartoituksia jatkettiin Saaristomerellä. Molempien aineistojen käsittely alkaa kenttäkauden jälkeen ja valmistuu talvella.

Kuva 1. Sukelluskartoitusta / Niklas Niemi, ÅlandSeaMap, Åbo Akademi

Kuva 2. Saksisiiraja mikroskoopissa / Niilo Salmela, Åbo Akademi

Åbo Akademi on tehnyt ÅlandSeaMap-hankeessa kartoituksia Koillis-Ahvenanmaalla. ÅA on kartoittanut myös rakkohaurun eläimistöä, Ahvenanmaan lisäksi pääkaupunkiseudulla ja Saaristomerellä. Kartoituksissa on löytynyt rakkohaurun joukosta yleisenä uusi vieraslaji, saksisiira (*Sinelobus vanhaareni*). Lajia löytyi etenkin Airistolta, mutta myös Paimionselältä ja jonkun verran välisaaristosta. Lajista on aiemmin ilmoitettu ainoastaan yksittäisiä havaintoja Vieraslajiportaaliin Saaristomeren ja Suomenlahden alueella.

Luke on kartoittanut äärimmäisen uhanalaisen meriharjuksen vastakuoriutuneiden poikasten esiintymistä Merenkurkussa ja Selkämerellä. Samalla selvitettiin potentiaalisia istutuspaikkoja kannan elvyttämiseksi. Rantaviivan tuntumassa tehdyissä kartoituksissa poikasia ei löytynyt kummaltakaan alueelta, ja rantavyöhyke oli erityisesti Selkämerellä leväkasvuston peitossa. Rehevöitymisen tiedetään olevan haitallista meriharjukselle. Kontrollipaikoista Perämeren Krunneilta ja Ruotsin puolen Holmöstä poikasia sen sijaan löytyi.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksessa on kuluneena kesänä tehty VELMU-kartoitusta kahlaten sekä sukeltaen. Lisäksi kahlauspisteitä on kartoitettu VELMU-menetelmällä SeaCOMBO-projektissa. Inventoinneissa on löytynyt 198 uutta uhanalaisten havaintopaikkaa, joita voidaan hyödyntää mm. lajimallien parantamisessa. SeaCOMBOssa on tarkoitus myös edistää mereisten luontotyyppien ennallistamista.

Meriuposkuoriaisen esiintymistä on kartoitettu sekä Pohjois-Pohjanmaan että **Varsinais-Suomen ELY-keskuksen** alueella. Uusia alueita on löytynyt Merikarvialla ja Oulun pohjoispuolella, jossa lajin esiintyminen näytti olevan niukempaa todennäköisesti luontaisen vaihtelun vuoksi.

Kuva 3. Vesikiikarointia Munakarın luona / Suvi Saarnio, POPELY

Kuva 4. Hiekkapohjaa Hietakarın luona / Suvi Saarnio, POPELY

Metsähallitus kartoitti riuttoja ja hiekkasärkkiä Saaristomerellä Turusta Öron länsipuolelle. Syrjäisimmät riutat ja hiekkasärkät olivat hyvässä kunnossa ja niitä hallitsivat sinisimpukat ja punalevät. Muualla levämatot olivat yleisiä. Kartoituksissa löytyi useita uusia meriajokasalueita, yksi jopa Paimionlahdelta. Sukelluslinjojen kartoittamiseksi testattiin uusia menetelmiä ja tietyille kasvi- ja levälajeille määritettiin alemmat kasvurajat. Laguuneja kuvattiin dronella ja matalia hiekka-alueita kartoitettiin viistokaikuluotaimella.

Helsingin edustalla tehtiin alustavia kartoituksia Meriluonto 2021 -suunnittelua varten. Sisälahdet olivat enimmäkseen rehevöityneitä, mutta osassa esiintyi kuitenkin monipuolista kasvillisuutta. Pohjassa oli paikoin runsaasti pieniä sinilevämattoja, mutta hyväkuntoisemmilla alueilla ulkosaaristossa mattoja ei juuri näkynyt.

Vieraslajihavaintoja molemmilla alueilla tehtiin paljon. Sirokatkarapu on yleinen ja liejutaskurapua on etenkin Saaristomerellä.

Uutiskirje tiedottaa VELMU-ohjelmaan liittyvistä asioista ja tapahtumista. Uutiskirje laaditaan Suomen ympäristökeskuksen ja Varsinais-Suomen ELY-keskuksen yhteistyönä.

www.ymparisto.fi/velmu

Jos et halua saada jatkossa VELMUn uutiskirjettä, laita viesti osoitteeseen: anne.lehmijoki@elykeskus.fi.